

Datum **24 SEP. 2007**

Ons kenmerk 2007-54721

Onderwerp Financiële positie 2007

Bezoekadres
Houtplein 33
Haarlem

Raad van de gemeente Haarlem
Postbus 511
2003 PB HAARLEM

Postadres
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

Tel (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Directie Subsidies, Handhaving en Vergunningen

Bijlage(n) 1

Behandeld door R. W. Timmers

Telefoon (023) 514 3562

Uw kenmerk

E-mail timmersr@noord-holland.nl

Geachte raad,

VERZONDEN - 3 OKT 2007

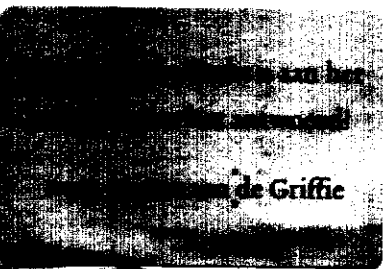
Jaarlijks beoordelen wij aan de hand van daartoe opgestelde analyses de financiële situatie van iedere gemeente in onze provincie. Voor uw gemeente is dit jaar een verkorte analyse uitgevoerd. Daarbij geven wij ons oordeel over de financiële positie van uw gemeente en over enkele onderdelen van het financieel proces.

De resultaten van de onderhavige analyse zijn voor een deel tot stand gekomen op basis van ambtelijke informatie uit uw gemeente. Gedetailleerde achtergrondinformatie treft u aan in het analyseformulier dat wij als bijlage meezenden.

De financiële positie van uw gemeente kwalificeren wij op dit moment als matig. Bij het beoordelen van de stukken hebben wij - behalve aan de programmabegroting van uw gemeente - onder meer specifiek aandacht besteed aan de weerstandscapaciteit, de staat van het onderhoud van de gemeentelijke eigendommen, de risicofactoren, het grondbeleid, de meerjarenraming en aan de jaarrekening over 2005 (en deels over 2006).

Ten opzichte van de situatie in 2006 hebben wij een verbetering van de financiële positie kunnen constateren. Het verheugt ons dat uw bestuur tot nu toe laat zien standvastig vast te houden aan de in het coalitieakkoord voor de periode 2006-2010 genoemde uitgangspunten aangaande het weer op normniveau brengen van de onderhoudsbudgetten en het creëren van een structureel begrotingsevenwicht.

Nr. Reg. raadsst.:	Raadsst. verg. d.d.
voor kennisgeving aangen.:	
in h. b&w om preadvies	
in h. b&w ter afdoening	
in h. burg. ter afdoening	
art. 38 RVO, vragen raadslid	

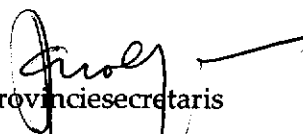
Voor zover ons bekend, zou op grond van de laatste prognoses voor 2007 een sluitende exploitatie mogelijk moeten zijn. Een eerste doorkijk naar 2008 en volgende jaren duidt op een sluitend geheel voor 2008, maar voor het realiseren van een duurzaam financieel evenwicht (uiterlijk ingaande in 2010) dienen nog maatregelen te worden getroffen. Vooralsnog gaan wij ervan uit dat hiertoe adequate besluitvorming zal plaatsvinden. Van belang daarbij is vooral dat de door u te benoemen maatregelen concreet en als reëel te bestempelen zijn.

Wij wensen u in dit traject veel succes en wijsheid toe.

Een afschrift van deze brief (met bijlage) hebben wij ter kennisname gezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Mochten er nog vragen zijn dan kunt u contact opnemen met de heer R.W. Timmers, telefoon 023-514 3562 of via de e-mail timmersr@noord-holland.nl

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten
van Noord-Holland,

provinciesecretaris

H.W.M. Oppenhuis de Jong

voorzitter

H.C.J.L. Borghouts

De aandacht wordt gevestigd op het volgende. Dit oordeel is namens gedeputeerde staten gegeven door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast.

ANALYSE FINANCIËEL TOEZICHT 2007

GEMEENTE : HAARLEM

Opgesteld aan de hand van:

- Begroting 2007
- Jaarrekening 2005 (+ jaarrekening 2006)
- Bestuursrapportage 2007-I + Kadernota 2007
- Gesprek d.d. 30-08-07 met Chris van Velzen (wethouder) en Wim van Duijn (concerncontroller)

CONCLUSIE:

De financiële positie van Haarlem blijft onveranderd broos. De waardering voor 2007 komt uit op matig. Langzaam aan lijkt Haarlem de zaken te kunnen stabiliseren (het onderhoud is nog niet op niveau, maar verslechtert niet verder en de financiële perspectieven ogen gunstiger). Daarentegen is een positieve ontwikkeling sterk afhankelijk van het realiseren van het voorgenomen bezuinigingstraject. Het is zaak dat de gemeente hierin voortvarend te werk blijft gaan.

Status (= VET) : concept / ambtelijke versie / voorlopig oordeel / **definitieve versie**

Datum uitdraai : 18-9-2007

FINANCIËLE POSITIE

• Algemeen

Jaarlijks worden in het kader van de analyse gehanteerde basis bedragen geactualiseerd. Hierdoor is een vergelijking met voorgaande jaren niet altijd mogelijk. Het gaat voor 2007 om het onderdeel weerstandsvermogen.

• Weerstandsvermogen

☐ Incidentele weerstandscapaciteit per woonruimte 2007 € 108 2006 € 60 2005 € 158	<p><i>Onder incidentele weerstandscapaciteit (iwc) wordt verstaan het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van de taken op het geldende niveau (artikel 11 Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv)).</i></p> <p><i>Hierbij moet men denken aan de algemene reserve, de bestemmingsreserves die eigenlijk een algemeen karakter hebben, stille reserves en onvoorzien (incidenteel).</i></p> <p><u>Algemene reserve.</u> Blijkens de begrotingsbescheiden heeft de gemeente per 1-1-2007 de beschikking over een algemene reserve van € 7,9 mln. Daarnaast heeft Haarlem een algemene reserve grondexploitatie ad € 1,8 mln. en enkele beleggingsreserves tot een bedrag van € 1,5 mln. in de boeken staan. In totaal bedraagt de buffer voor Haarlem op basis van deze gegevens dus € 11,2 mln. De stijging ten opzichte van 2006 is het gevolg van toevoegingen incidenteel dividend BNG (€ 2,1 mln.), extra algemene uitkering (€ 1,3 mln.) en diverse toevoegingen (€ 2,1 mln.). De rente over de algemene reserves wordt bijgeschreven.</p> <p>Het in de Kadernota 2007 gepresenteerde beeld van het verloop van de algemene reserve verschilt van het bovenstaande. Op grond van die gegevens berekent de toezichthouder de algemene reserve per 1-1-2007 op een omvang van ruim € 10,7 mln. Inmiddels is dit beeld weer gewijzigd door o.a. toevoeging van het surplus van het Parkeerfonds aan deze reserve. De reserve grondexploitatie vertoont in tegenstelling tot het bovenvermelde begin 2007 een stand van € 351.000 negatief (hetgeen in beginsel niet is toegestaan - Haarlem legt echter een relatie met de algemene reserve - de provincie heeft hier geen moeite mee). Bij de jaarrekening over 2006 wordt gesproken van een algemene reserve bij aanvang van 2007 ter grootte van € 7,9 mln. Hierin zitten reeds verwerkt de negatieve reserve grondexploitatie en de beleggingsreserves. Voor de eenduidigheid hanteert de provincie de gegevens uit de jaarrekening 2006.</p> <p><u>Stille reserves.</u> Haarlem kent twee posten die als stille reserve kunnen worden aangemerkt, namelijk de aandelen van de BNG en die van NUON. Beide zijn echter niet (vrij) verhandelbaar, waardoor deze beleggingen niet tegen een reële marktwaarde te waarderen zijn. De huidige waarden voor de beleggingen bedragen respectievelijk € 576.000 en € 627.000.</p> <p>Voorts heeft de gemeente bezittingen (gebouwen, gronden), die tegen verkrijgingprijs zijn gewaardeerd. De</p>	Maximum 25
---	---	---------------

	<p>marktwaaarde hiervan kan afwijken, zodat kwantificering pas mogelijk is bij eventuele verkoop. Mee- en tegenvallers uit de verkoop van verspreid bezit komen in principe ten goede aan respectievelijk ten laste van de bestemmingsreserve boekwaarden/onderhoud.</p> <p>De hierop rustende taakstelling tot 2009 van € 2 mln. per jaar wordt in totaal per saldo nog steeds als reëel ervaren door de gemeente (zie ook het onderdeel risico's).</p> <p><u>Activa.</u></p> <p>Voor wat betreft de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut en de immateriële vaste activa heeft de provincie in 2005 geïnformeerd naar de mate waarin de gemeente - conform de bedoeling van de begrotingsvoorschriften - een en ander in de administratie heeft verwerkt. Aangegeven is toen dat op rekeningsbasis hierin de nodige slagen waren gemaakt. Blijkens de jaarrekening 2006 zijn de materiële vaste activa te splitsen in:</p> <p>€ 311.879.000 economisch nut en € 89.410.000 maatschappelijk nut.</p> <p>Gelet op het bovenvermelde berekent de toezichthouder de iwc op een bedrag van € 7,9 mln., oftewel per woonruimte op een bedrag ad € 108.</p> <p>(Waardering 2007: 4)</p> <p><i>Naast de middelen die als buffer kunnen dienen, bezit de toezichthouder ook de bestemmingsreserves en voorzieningen die de gemeente ter beschikking staan.</i></p> <p><u>Overige bestemmingsreserves.</u></p> <p>Aan bestemmingsreserves heeft de gemeente volgens de jaarrekening 2006 € 35,6 mln. beschikbaar. De grootste hiervan:</p> <ul style="list-style-type: none"> o € 9,7 mln. fonds parkeervoorzieningen o € 5,9 mln. WWB o € 5,2 mln. kapitaallasten cultuurgebouwen <p><u>Voorzieningen.</u></p> <p>Haarlem heeft ook nog een aantal voorzieningen gevormd. In totaal is hiermee een bedrag gemoeid van circa € 96,1 mln. Enkele daarvan zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> o € 13,4 mln. onderhoud educatie o € 16,5 mln. werkdeel WWB o € 8,6 mln. baggeren o € 9,5 mln. ISV gelden o € 3,9 mln. schadeclaims <p>In totaal kunnen de middelen die de gemeente per 31/12/2006 ter beschikking heeft aan reserves en voorzieningen worden berekend op € 150 mln.</p> <p>Naar verwachting zal in 2008 de Nota Reserves en Voorzieningen daterend uit 2003 worden geactualiseerd.</p>	
<p>☐ Structurele weerstandscapaciteit per woonruimte</p> <p>2007 € 65 2006 € 60 2005 € 123</p>	<p><i>Met structurele weerstandscapaciteit (swc) worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken. Tot deze middelen behoren het structureel beschikbare bedrag voor onvoorziene uitgaven, de (onbenutte) belastingcapaciteit en eventuele overige elementen.</i></p>	25

	<p><u>Onvoorziene uitgaven.</u> Voor 2007 raamt Haarlem een bedrag van € 162.000 aan structureel beschikbare middelen voor dit onderdeel.</p> <p><u>Belastingcapaciteit.</u> De benodigde gegevens voor de berekeningen bij dit onderdeel zijn grotendeels aangeleverd door de gemeente.</p> <p>De opbrengst van het zgn. gemeentelijk belastingpakket (OZB, rioolrecht en afvalstoffenheffing, geheven van woonruimten en niet-woonruimten) is voor 2007 berekend op € 45,3 mln. Volgens de minimumnormen die gelden voor 'artikel 12-gemeenten' zou de opbrengst € 49,6 mln. moeten zijn. De heffingen van Haarlem liggen daarmee € 4,8 mln. <u>onder</u> de minimumnormen die gelden voor het verkrijgen van een toegangkaartje artikel 12 Fwv. Bij de berekeningen zijn de verfijning en de cluster riolering uit het gemeentefonds meegenomen. Voor straatvegen is aan het onderdeel afvalstoffen een bedrag ad € 1,1 mln. toegerekend. De totale kosten van straatvegen bedragen € 3,3 mln. Voor de berekening is derhalve € 1,65 mln. gehanteerd. De toezichthouder komt voor 2007 uit op een scw van € 65 per woonruimte.</p> <p><u>Tarieven.</u> Het tarief voor de afvalstoffenheffing is voor 2007 vastgesteld op € 272,36 (meerpersoonshuishouding). Bij de riolering geldt een tarief van € 102,44.</p> <p>Bij de OZB hanteert Haarlem de volgende tarieven:</p> <ul style="list-style-type: none"> o € 2,23 eigenaar woonruimten o € 3,93 eigenaar niet-woonruimten o € 3,15 gebruiker niet-woonruimten <p>(Waardering 2007: 7)</p>	
<p>□ Risico's</p>	<p><u>Elementen van onderzoek bij dit onderdeel zijn:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen en die niet op een andere manier zijn te ondervangen (bijvoorbeeld door verzekeringen of het treffen van voorzieningen) - kwantificeerbare risico's die feitelijk in de begroting en de meerjarenraming behoren te zijn verwerkt (via de vorming van adequate voorzieningen of afwaardering van activa) - een eventuele norm of beleidslijn over de noodzakelijk geachte weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's. <p>Haarlem benoemt in de paragraaf weerstandsvermogen een aantal risico's. De gemeente hanteert daarbij de indeling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beleidsrisico's • bedrijfs- en uitvoeringsrisico's • eigendomsrisico's en • aansprakelijkheidsrisico's <p>In de paragraaf staan o.a. genoemd:</p> <ul style="list-style-type: none"> o precario ondergrondse infrastructuur € 3,5 mln. hiervoor loopt nog steeds een gerechtelijke procedure – daarnaast is het Kabinet van plan om deze heffingen te verbieden o verkoop eigen bezit deze bezuinigingsmaatregel moet een opbrengst opleveren van jaarlijks € 2 mln. voor 5 jaar achtereenvolgens. In de nota "Afstoten bezit 2006-2009" is vastgesteld dat uitsluitend het strategisch bezit in gemeentelijk eigendom dient te blijven. 	<p>5</p>

	<p>Op grond van de nota zijn de verkoopactiviteiten in gang gezet.</p> <p>Op basis van de ervaringen rond het afstoten van het bezit in het afgelopen jaar, zou in het 4e kwartaal 2006 een tussentijdse evaluatie worden gehouden.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Nova college Dit risico betreft een vordering op het Rijk / NOVA-college tot een bedrag van circa € 7,5 mln. Blijkens een krantenbericht (HD 6-7-07) zou de gemeente de aangespannen rechtzaak verloren hebben en daarmee met een deficit van rond € 10 mln. worden geconfronteerd. <p>Aanvullende informatie:</p> <p><u>Afstoten bezit:</u> De evaluatie is gebeurd in het kader van de 1° bestuursrapportage 2007 en de kadernota 2007. Geconcludeerd is dat de taakstelling nu al voor een groot deel is gerealiseerd en dat op basis daarvan mag worden verondersteld dat de totale taakstelling zal worden gerealiseerd.</p> <p><u>Nova:</u> Het college overweegt om tegen de uitspraak in hoger beroep te gaan. Daartoe wordt het vonnis aan een nadere bestudering onderworpen. De termijn voor het indienen van hoger beroep staat open tot 27 september 2007. Blijkens de eerste aanzet voor de begroting 2008 wordt de thans lopende claim alsnog afgeboekt.</p> <p>In de Kadernota 2007 vermeldt de gemeente nog een aantal nieuwe risico's met betrekking tot de Stadsschouwburg, het Patronaat, de afwikkeling opheffen Muziekschool en het Stedelijk Gymnasium.</p> <p>In het Coalitieakkoord is expliciet opgenomen dat de algemene reserve van de gemeente de komende jaren moet toenemen. Door de raad is de ondergrens voor de omvang van de algemene reserve vastgesteld op € 11 mln. Met een reserve van € 7,9 mln. (basis jaarrekening 2006) zit de gemeente daar op dit moment dus nog onder. Volgens het bij de begroting 2007 behorende meerjarenperspectief neemt de algemene reserve toe tot € 14,4 mln. in 2011. Blijkens de prognoses uit de Kadernota 2007 zou dit bedrag echter wel € 22,5 mln. kunnen worden.</p> <p>Geconcludeerd kan worden dat de gemeente in voldoende mate getracht heeft een verband te leggen tussen risico's en de benodigde weerstandscapaciteit. In de nieuwe nota reserves en voorzieningen (2008) zal e.e.a concreet worden uitgewerkt. De provincie is - gelet op bovengenoemde ontwikkeling - van mening dat de weerstandscapaciteit op voldoende niveau komt om eventuele tegenvallers op te vangen.</p> <p>(Waardering 2007: 5)</p>	
☐ Totale waardering	16 (2006:9)	55

- **Onderhoud kapitaalgoederen**

☐ Algemeen	<p>De gemeente dient een beleidskader voor het onderhoud van de kapitaalgoederen op te stellen, waarbij het gewenste onderhoudsniveau door de raad wordt bepaald. Hij kan daarbij kiezen voor bijvoorbeeld een maximale kwaliteit of aansluiten bij (landelijke) normbedragen. De financiële consequenties van dit beleidskader en de vertaling ervan in de begroting (en de</p>	Maximum
-----------------------------------	--	---------

meerjarenraming) dienen expliciet te worden aangegeven (art. 12 Bbv). Voor de toezichthouder is het van belang zicht te krijgen op het feit in hoeverre de ramingen voor het in stand houden van de gemeentelijke eigendommen reëel en volledig zijn en gebaseerd op meerjarige plannen. De ramingen moeten voldoende financiële ruimte bieden om achterstallig onderhoud te voorkomen en / of weg te werken.

Het is bekend dat Haarlem een achterstand heeft in het onderhoud van de kapitaalgoederen, zoals bruggen, straten, wegen, pleinen, baggeren, kademuren, groen, verkeerslichten en openbare verlichting. Door middel van de nota Basiskwaliteit zijn daarover in 2005 bedragen meer nauwkeurig bekend geworden.

Naast het op € 84,6 mln. becijferde achterstallig onderhoud in de openbare ruimte, is er ook sprake van achterstallig onderhoud in andere sectoren. Na een complete inventarisatie bedraagt het achterstallig onderhoud op dit moment circa € 100 mln.

Het Coalitieakkoord gaat ervan uit dat in 2010 de onderhoudsbudgetten weer op normniveau zijn en dat er dan jaarlijks een bedrag van € 3,4 mln. beschikbaar is voor het investeren in het achterstallig onderhoud van de stad.

Voor de periode 2006-2010 zijn voor het op normniveau brengen en het inhalen van achterstallig onderhoud de volgende *extra* middelen structureel beschikbaar.

Bedragen x 1 mln.	2007	2008	2009	2010
Op normniveau brengen van onderhoudsbudgetten	0	5,0	8,0	11,0
Inloop achterstallig onderhoud	0,70	1,4	2,10	2,8
Sport en recreatie	0,15	0,3	0,45	0,6
Totaal	0,85	6,7	10,55	14,4

Op 30 november 2005 heeft de raad besloten om de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie op basis van het onderzoek 'Achterstallig onderhoud openbare ruimte' over te nemen. Het college is gevraagd met een concreet uitvoeringsprogramma, alsmede met een uitgewerkt beleidskader te komen. Daaraan is inmiddels voor een groot deel handen en voeten gegeven.

Met dit gezamenlijk commitment laat het bestuur van Haarlem zien deze prangende problematiek nu serieus aan te pakken.

Wegen
(inclusief kunstwerken en openbare verlichting)

Voor dit onderdeel werkt Haarlem met het begrip bovengrondse infrastructuur. Hieronder worden verstaan alle viaducten, tunnels, duikers (kunstwerken), bruggen, oevervoorzieningen, wegen, straten, pleinen en openbare verlichting.

Kunstwerken / Bruggen

In de periode 2003-2008 wordt het achterstallig draagkrachtherstel bij de bruggen aangepakt. Het beschikbare investeringsbudget voor draagkrachtherstel bruggen bedraagt in 2007 € 1,4 mln. De verwachting is dat het programma draagkrachtherstel bruggen in 2008 is afgerond, waarmee het achterstallig onderhoud in draagkrachtherstel (circa € 11,8 mln.) is weggewerkt.

	<p>Het reguliere onderhoudsbudget voor bruggen bedraagt in 2007 € 1 mln. Om het onderhoud op normniveau te houden is het noodzakelijk nog een aantal grote investeringen in bewegingswerken te doen. In het kader van reguliere vervanging is € 0,6 mln. geraamd, waarvan een groot deel reeds is bestemd voor de voorbereiding van de in 2008 geplande vervanging van de Melkbrug en het basculebrugdeel van de Prinsenbrug.</p> <p><u>Vaarwegen / Oeververbindingen</u> In 2007 is aan investeringen voor het herstel van diverse kademuren ruim € 3,1 mln. gereserveerd. Het reguliere onderhoudsbudget voor vaarwegen en oeververbindingen bedraagt in 2007 € 0,2 mln.</p> <p><u>Wegen / Straten / Pleinen</u> Op het gebied van de verhardingen heeft Haarlem het achterstallig onderhoud berekend op € 35 mln. Voor het doen van diverse investeringen is voor 2007 in totaal € 6,2 mln. geraamd. Het onderhoudsbudget voor wegen, straten en pleinen is in 2007 op € 6,4 mln. vastgesteld.</p> <p><u>Openbare verlichting</u> Het onderhoudsbudget bedraagt in 2007 ruim € 1,2 mln. Aan routine-investeringen is een bedrag van € 360.000 opgenomen. Geen noemenswaardige achterstanden.</p> <p>(Waardering 2007: 1)</p>	
☐ Riolering	<p>Als pijlers voor de ondergrondse infrastructuur (riolering, drainage, waterbeheersing en grondwaterbeheer, alsmede kabels en leidingen) zijn benoemd het invulling geven aan de verplichting tot vuilworpreductie en het aansluiten van de percelen zonder riool op het hoofdriool, alsmede een duurzaam onderhoud en beheer van het rioleringsstelsel.</p> <p>Voor de vervanging van rioleringen is in 2007 € 3,8 mln. beschikbaar. Voor de aanleg van milieuvorzieningen en verbeteringen aan het rioolstelsel is eveneens € 3,8 mln. geraamd. Jaarlijks wordt via het bestedingsvoorstel aangegeven welke projecten worden uitgevoerd.</p> <p>Voor het regulier onderhoud aan rioleringen en voor het beheer van de grondwaterstanden is in 2007 vanuit de begroting € 2,1 mln. beschikbaar gesteld.</p> <p>Dekking van de kosten rioleringen vindt plaats via de jaarlijkse rioolheffing. De riolering heeft op dit moment geen noemenswaardige achterstand in onderhoud; het regulier onderhoud vindt nagenoeg op normniveau plaats.</p> <p>In 2006 is het gemeentelijk rioleringsplan 2006-2010 definitief vastgesteld. In 2007 krijgt ook het grondwaterplan zijn definitieve vorm. <i>Stand van zaken.</i></p> <p>Aanvullende informatie: <i>Naar verwachting wordt het grondwaterplan vastgesteld in de raadsvergadering van 25 oktober 2007.</i></p> <p>(Waardering 2007: 3)</p>	3
☐ Water (inclusief beschoeiing)	<p>In de analyse 2006 is aangegeven dat gemeenten - voor zover dit uit oogpunt van tenminste de</p>	3

<p>waterkanten en baggeren)</p>	<p>wateroverlastproblematiek nodig wordt geacht - moeten beschikken over een stedelijk waterplan ingevolge het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). Dit plan geeft een handreiking voor het oplossen van knelpunten in het watersysteem (hemel-, grond- en oppervlaktewater) en in de waterketen (drinkwaterriolering). Een en ander gaat gepaard met veranderingen in de (riool)heffingen (zie ook de septembercirculaire 2005). Het is de toezichthouder bekend dat Haarlem beschikt over een Integraal Waterplan. <i>In hoeverre daarmee bovenbedoelde lading wordt afgedekt is de provincie niet bekend.</i></p> <p>Aanvullende informatie: <i>Het integraal waterplan is van enkele jaren geleden. Het nieuwe GRP dat in principe ook op 25 oktober a.s. in de raad zal worden vastgesteld, bevat de verwerking van de verbrede heffingsslag zodat in de toekomst ook watermaatregelen getroffen kunnen worden.</i></p> <p>Een belangrijke stap naar een duurzaam waterbeheer betreft in ieder geval het wegwerken van achterstallig onderhoud aan waterwegen (baggeren) en oevers (herstel van beschoeiingen en kademuren). Het achterstallig onderhoud voor water (baggeren kleinere watergangen) bedraagt ongeveer € 6 mln. en voor oevers (beschoeiingen en kademuren) € 17,7 mln. euro.</p> <p>Het baggeren van de vaarroutes in Haarlem wordt samen met het Hoogheemraadschap Rijnland aangepakt. Fase 1 van het baggerplan is in 2006 afgerond.</p> <p>Voor de uitvoering van fase 2 zijn gemeentelijke middelen beschikbaar gesteld tot een bedrag van € 3,03 mln. en wordt op dit moment naar cofinanciering gezocht. Verder onderzoek naar de kwaliteit en kwantiteit van de resterende bagger zal in het najaar van 2007 ter hand worden genomen. De uitvoering wordt in 2008 verwacht. Na uitvoering van de eerste (en tweede) fase baggeren is er geen sprake meer van achterstallig onderhoud voor het baggeren van de waterwegen en waarschijnlijk ook niet voor de overige kleinere wateren.</p> <p>Dagelijks / regulier onderhoud zal na de uitvoering van het baggerplan voor de grotere wateren voor een periode van circa 30 jaar niet meer nodig zijn. Een deel van het baggerbudget (€ 86.000,-) wordt gestort in een voorziening, zodat t.z.t. ook weer aan de baggerverplichtingen kan worden voldaan. In beginsel kunnen geschoonde wateren overgedragen worden naar Rijnland. Het resterende deel van het budget (€ 146.000,-) valt na een overdracht van de wateren vrij.</p> <p>(Waardering 2007: 2)</p>	
<p>☐ Groen (inclusief sportfaciliteiten)</p>	<p>De achterstand op het onderhoud voor <i>openbaar groen</i> bedraagt € 6 mln. Het normbudget vertoont een tekort van bijna € 1 mln. Inmiddels is een start gemaakt met het inlopen van het achterstallig onderhoud en het streven is erop gericht in 2008 de onderhoudsbudgetten op normniveau te hebben.</p> <p>Het regulier onderhoud van <i>sportvoorzieningen</i> valt uiteen in onderhoud aan de buitensportaccommodaties en onderhoud aan de binnensportaccommodaties. Het onderhoudsbudget voor de buitensportaccommodaties bedraagt in 2007 ca. € 700.000,-. In 2007 en 2008 zijn</p>	<p>3</p>

	<p>diverse investeringen geraamd (circa € 2 mln.) in het kader van wegwerken van achterstallig onderhoud. Daarnaast raamt Haarlem bedragen voor de renovatie van grassportvelden en voor de aanleg van diverse kunstgrasvelden. In samenwerking met de verenigingen is een plan van aanpak voor de sanering van het achterstallig onderhoud opgesteld.</p> <p>(Waardering 2007: 1)</p>	
☐ Gebouwen (inclusief onderwijs)	<p>Het reguliere budget voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is voor 2007 vastgesteld op € 2,3 mln. Evenals in 2006 wordt ook in 2007 in het licht van een concentratie van de huisvesting zeer terughoudend geïnvesteerd in gebouwen die worden gebruikt voor de gemeentelijke huisvesting. Daarnaast is het de bedoeling dat in samenwerking met de sector Stedelijke Ontwikkeling de mogelijkheden worden onderzocht tot concentratie van het beheer van alle gemeentelijke gebouwen/objecten. <i>Stand van zaken.</i></p> <p>Uiterlijk in het eerste kwartaal 2007 zou er een Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) vastgesteld moeten worden. Uitgangspunt van het SHO is inzicht te verkrijgen in de investeringsbehoefte in onderwijshuisvesting voor de komende jaren. Hierbij wordt rekening gehouden met de technische staat van de schoolgebouwen in relatie met investeringen onderwijskundige vernieuwingen / renovatie. <i>De toezichthouder wil graag weten of dit plan inmiddels is vastgesteld en wat de eventuele financiële consequenties zijn.</i></p> <p>Aanvullende informatie: <i>Concentratie: Tijdelijke huisvesting zal plaatsvinden binnen de bestaande kantoorgebouwen, in de periode vanaf 2007 tot aan het betrekken van de nieuwe kantoorruimten tussen 2010 (Raakspoort) en 2012 (Zijlpoort). De gebouwen die op een steenworp afstand van elkaar liggen en beide aan de Raaks grenzen, bieden straks samen met het Stadhuis aan de Grote Markt onderdak aan de ambtenaren en het bestuur van de gemeente Haarlem. In totaal wordt circa 24.000m² nieuwe kantoorruimte gerealiseerd, waaronder ook een nieuwe publiekshal binnen het gebouw Raakspoort.</i></p> <p><i>SHO: het plan is inmiddels vastgesteld en de financiële consequenties zijn verwerkt binnen meerjarenramingen 2008-2012 (zie ook de Kadernota 2007)</i></p> <p>(Waardering 2007: 1)</p>	3
☐ Totale waardering	8 (2006: 5)	15

• Grondbeleid

☐ Kostprijsberekeningen	<p>In mei 2006 is een nieuwe Nota Grondbeleid vastgesteld. Haarlem kiest voor een terughoudend (i.c. risicomijdend) grondbeleid.</p> <p>Eens per twee jaar worden alle onderhanden exploitaties bezien op mogelijkheden tot financiële en kwalitatieve optimalisering. De oude beheersverordening Grondbedrijf zou volgens planning in het 4e kwartaal van 2006 worden geactualiseerd en ter vaststelling worden voorgelegd. Hierbij zou ook aandacht worden geschonken aan de mogelijkheid van tussentijdse winstneming op projecten. <i>De provincie is benieuwd of e.e.a. inmiddels zijn beslag heeft gekregen.</i></p>	<p>Maximum 3</p>
--	--	----------------------

	<p>Aanvullende informatie: Als uitwerking van het Haarlems grondbeleid is eind 2006 een nieuwe Beheerverordening Grond- en Gebouwenexploitatie vastgesteld (voorheen Beheerverordening Grondbedrijf). In deze beheerverordening zijn de algemene spelregels opgenomen uit het Besluit Begroting en Verantwoording verbijzonderd voor Haarlem, waaronder de richtlijnen m.b.t. de waardering en exploitatie van gronden en overig vastgoed, de bevoegdheden van college en raad en de regels die gelden voor dotaties en onttrekkingen aan de respectievelijke vastgoedreserves (grondexploitatie, erfpacht en boven boekwaarde), alsmede regels voor tussentijdse winstneming op projecten.</p> <p>(Waardering 2007: 3)</p>	
<p>☐ Resultaten</p>	<p>De gemeente bereikt door de optimalisering van exploitaties en projecten een stijgende lijn in de reserve grondexploitaties, maar haalt pas op de langere termijn de in de Kadernota 2006 geformuleerde doelstellingen. Die zijn er o.m. op gericht te komen tot de noodzakelijke omvang van de reserve grondexploitaties van minimaal € 3 mln., alsmede een jaarlijkse afdracht aan de algemene middelen.</p> <p>Eind 2006 zou aan de raad een heldere en inzichtelijke methode ter kwantificering van de minimale benodigde reserve(s) en een periodieke actualisering daarvan worden voorgelegd. In de Kadernota 2007 wordt echter gemeld dat dit nu voor het zomerreces zou geschieden. <i>Is dit nu inmiddels gebeurd?</i></p> <p>Aanvullende informatie: <i>Momenteel (augustus 2007) wordt overlegd over de wijze waarop een jaarlijkse risicoanalyse wordt uitgevoerd en hoe wordt vastgesteld wat de wenselijke omvang is van het weerstandsvermogen. Hierbij worden alle risico's en reserves van de gemeente, dus niet alleen uit hoofde van vastgoedexploitaties, betrokken conform de verplichting hiertoe uit het BBV. Voor mogelijke toekomstige verliezen heeft Haarlem ook een voorziening getroffen van € 7,9 mln. (gesaldeerd op de kostprijs Voorraden grond op de balans).</i></p> <p>Uit de bescheiden blijkt dat een aantal zaken, zoals winstafdracht (023 Haarlem), versobering en aanpassing plannen en inrichting openbare ruimte (Meerwijk centrum en Europawijk Zuid, Spoorzone, Waarderpolder), verkoop van vastgoed (tweede fase Meerwijk, projectstudio, wisselwoningen) en het nadrukkelijk verbinden van de start van projectfasen aan de voorwaarde van een minimaal sluitende grondexploitatie nog ter besluitvorming op de politieke agenda's staat.</p> <p>De prognoses van de belangrijkste plannen in ontwikkeling bij Haarlem zijn:</p> <p>Ripperda Het resultaat van deze exploitatie is met € 0,9 mln. verslechterd naar een opbrengst per 1-1-07 van € 4,8 mln.</p> <p>Raaks Dit project kent t.o.v. vorig jaar bijna een halvering van het negatieve eindresultaat. Dat bedraagt thans € 0,8 mln. Door schuiven in de planning en het naar voren halen van de bouwblokken Lakenhof en Palazzo (eerder incasseren van grondopbrengsten) is de rentecomponent in de exploitatieberekening teruggelopen. Tevens is het aantal</p>	<p>2</p>

woningen in Lakenhof vergroot door kleinere eenheden te bouwen, hetgeen resulteert in een hogere opbrengst en een minder negatief eindresultaat.

Schoterburcht

Het resultaat van deze exploitatie is nagenoeg onveranderd (tekort van € 2,8 mln.) De start van de bouw is vertraagd als gevolg van de latere verplaatsing van een NUON-trafostation. De verkoop van de grond is daardoor ook verlaat, waardoor o.a. de rentekosten zijn gestegen.

Deliterrein

Het herontwikkelen van het Deliterrein is onder meer afhankelijk van de medewerking van twee particulieren. Onderhandelingen zijn nog gaande. Ondanks het wegvallen van een eerder toegezegde bijdrage van € 1,5 mln. laat deze exploitatie een positief resultaat zien van € 72.000,-

Waarderpolder

Het resultaat van de exploitatie Waarderpolder is op eindwaarde (31-12-2012) met € 8,3 mln. verbeterd tot een opbrengst van € 13,6 mln.

FUCA project

De geconsolideerde exploitatie toont een geraamd nadelig eindresultaat van € 3,3 mln. Dit tekort komt ten laste van de reserve grondexploitaties. Oorzaken voor het toegenomen tekort zijn met name te vinden in de Fuca Leidsebuurt. (o.a. hogere bouwkosten bij de aanbesteding van projecten) en het resultaat van de exploitatie Fuca Amsterdamse buurt is ruim € 200.000,- verslechterd. De oorzaak hiervan is met name te vinden in het feit dat de exploitatie een jaar langer doorloopt.

Verder is een van de uitgangspunten binnen de grondexploitatie bij Haarlem, dat voor alle nog aan te kopen percelen rekening gehouden wordt met kosten voor de onteigeningsprocedure en de schadeloosstelling (koopsom plus) op basis van onteigening. De prognoses voor deze kosten bleken op grond van de ervaringscijfers uit eerdere verkopen te laag geraamd en zijn verhoogd met een bedrag van € 428.000,-.

Schalkwijk 2000+

Schalkwijk dient in beginsel alle projecten zelf te dekken. De deelprojecten mogen met elkaar verevend worden. Inmiddels is het tekort tot nihil teruggebracht en doet Schalkwijk 2000+ geen aanspraak meer op het reserves. Uitwerking van de nota optimalisatie vereist binnen het programma Schalkwijk 2000+ de opdracht om geen nieuwe projecten te starten met een tekort op de exploitatie. Alle lopende projecten zijn dan ook gedekt c.q. worden taakstellend uitgevoerd.

023

De Grondexploitatie is in 2004 getoetst aan een berekening van een extern bureau. In 2005 is deze exercitie opnieuw uitgevoerd. Het project kent een positief resultaat. Het exploitatiesaldo bedraagt € 4,13 mln., waarbij opgemerkt kan worden dat de onderhandelingen

	<p>met de marktpartijen aanwijzingen geven dat behoorlijke extra grondopbrengsten verwacht kunnen worden vanwege vernieuwde (hogere) verkoopprijzen van de woningen. Het programma blijft ongewijzigd, alhoewel geconstateerd moet worden dat de einddatum van de grondexploitatie met circa twee jaar verlengd gaat worden.</p> <p><i>Opvallend is dat in de tekst nog wordt gesproken over de vestiging van het nieuwe stadskantoor op 023. Volgens de berichten is dit inmiddels niet meer aan de orde.</i></p> <p>(Waardering 2007: 1)</p>	
☐ Totale waardering	4 (2006: 3)	5

• Begroting

☐ Materieel evenwicht	<p>De begroting 2007 vertoende na de 3° bestuursrapportage over 2006 een uitkomst van € 193.000 batig. Bijstellingen tot en met de 1° Bestuursrapportage 2007 veranderen dit beeld in gunstige zin, geraamd resultaat € 2,6 mln. batig. Een van de maatregelen die hiertoe heeft bijgedragen is het reeds in 2007 kunnen realiseren van de voor 2011 geplande taakstelling op het terrein van de WWB (voordeel € 3,5 mln.).</p> <p>Zoals Haariem zelf ook stelt, leunt dit beeld zwaar op de veronderstelling dat alle bezuinigingstaakstellingen worden gerealiseerd. Het gaat daarbij in 2012 om een bedrag van in totaal € 34,2 mln. (was € 27 mln.). Voor 2007 bedragen de voorgestelde bezuinigingen ruim € 10 mln. Deze betreffen onder meer € 4,4 mln. doelmatigheidsdiscussie, € 2,7 mln. personele aspecten en € 1 mln. uitstroom bijstand.</p> <p>Gelet op de omvangrijke ombuigingstaakstelling en de reële veronderstelling dat het op onderdelen niet lukt om hieraan tijdig invulling te geven, is voor dit jaar dan ook een stelpost niet gerealiseerde bezuinigingen opgenomen van € 1,6 mln.</p> <p>In de (meerjaren)ramingen zijn uitgaven voor onderhoud opgenomen om te kunnen toewerken naar een "normaal" onderhoudsniveau van de eigendommen in 2010. Dit is conform de wens van de toezichthouder.</p> <p>Op grond van de laatst bekende prognoses (sept. 2007) zou voor 2007 een sluitende exploitatie mogelijk moeten zijn.</p> <p>(Waardering 2007: 3)</p>	Maximum 6
☐ Nieuw beleid	<p>In het Coalitieakkoord is voor 2007 – 2010 jaarlijks (cumulatief) een bedrag van € 0,5 mln. uitgetrokken voor nieuw beleid.</p> <p>Voor 2007 is het totale bedrag van € 500.000 besteed aan de versterkte wijkaanpak. Er is voor gekozen om de middelen als volgt in te zetten: € 250.000 voor wijkgericht werken, € 80.000 beleid ter bestrijding van herrieschoppers, € 10.000 voor SAMS, € 30.000 aan "jongeren tellen mee", € 50.000 aan drugsbeleid en € 80.000 aan opruimen troep.</p> <p>(Waardering 2007: 3)</p>	3
☐ Vorige begroting	<p>De begroting 2006 kon door de toezichthouder niet worden aangemerkt als materieel sluitend.</p> <p>(Waardering 2007: 1)</p>	3
☐ Totale waardering	7 (2006: 7)	12

• **Meerjarenraming**

<p>□ Resultaten</p> <p>2008 € 2,8 mln. B</p> <p>2009 € 134.000 B</p> <p>2010 € 35.000 B</p> <p>2011 € 48.000 B</p> <p>2012 € 58.000 B</p> <p>B = batig</p> <p>N = nadelig</p>	<p>Bij de Kadernota 2007 is het financiële beeld bijgewerkt tot en met / met in begrip van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de gevolgen van de raadsbesluiten die zijn genomen na het opstellen van de begroting 2007 • de structurele doorwerking van de eerste bestuursrapportage 2007 • de gevolgen van het niet kunnen realiseren van een aantal bezuinigingen en het instellen van een stelpost voor eventueel niet te realiseren bezuinigingen • de gevolgen van het Investeringsplan 2007 – 2012 • de voorgestelde posten voor nieuw beleid • de overige financiële ontwikkelingen vanaf 2008 <p>Een en ander resulteert in prognoses zoals in de marge opgenomen. Daaruit valt te lezen dat het financieel meerjarenbeeld 2008-2012 een positief resultaat zien. De prognoses van september 2007 verschillen - na diverse maatregelen - hiervan niet veel. Zoals al bij het onderdeel Begroting opgemerkt, drukken taakstellende bezuinigingen hierop wel voor een groot deel hun stempel. Haarlem geeft echter aan dat bij de Kadernota 2008 concrete en onderbouwde bezuinigingsvoorstellen aan de raad zullen worden voorgelegd, waardoor er vanaf 2010 weer sprake zal kunnen zijn van een sluitende <i>meerjaren</i>begroting. Deze voorstellen richten zich onder andere op de verzelfstandiging van organisatieonderdelen. Tevens zullen afhankelijk van het resultaat van de 2e bestuursrapportage 2007 (deze verschijnt na het zomerreces) voorstellen worden gedaan om op termijn de dekking van personeelslasten via investeringsprojecten te beëindigen. Tevens zullen de resultaten van de onlangs door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uitgevoerde begrotingsscan worden meegenomen bij de overwegingen.</p> <p><i>Wat doet de gemeente hiermee?</i></p> <p>In de bij de analyse 2006 aan de raad verzonden brief over de financiële positie en het financieel proces is het vertrouwen uitgesproken in het door de gemeente gepresenteerde dekkingsplan dat moet leiden tot herstel van het structurele <i>begroting</i>sevenwicht ingaande 2010. Dit betekent dat Haarlem, gelet op de omvang van de bedragen dat het reguliere onderhoud vergt, alsmede op de haalbaarheidsvraag van de bezuinigingen (van de € 34,2 mln. moet € 14 mln. moet nog worden geconcretiseerd, wordt € 1,8 mln. wordt risicovol geacht en € 5,4 mln. wordt vermoedelijk niet gerealiseerd) nog de nodige slagen zal moeten maken. Vooralsnog rekent de toezichthouder er nog steeds op dat de gemeente erin slaagt deze missie met succes af te ronden.</p> <p>Aanvullende informatie:</p> <p><i>Scan: Op 28-8-07 is de begrotingsscan besproken in het college van B&W. Echt nieuwe feiten heeft het rapport voor Haarlem niet opgeleverd. Voor 2008 ziet de gemeente graag een volledige scan uitgevoerd worden.</i></p>	<p>Maximum</p> <p>9</p>
<p>□ Waardering</p>	<p>6 (2006: 3)</p>	<p>9</p>

• Jaarrekening

☐ Resultaten 2006 € 1,3 mln. B 2005 € 5,2 mln. B 2004 € 0,7 mln. B 2003 € 1,6 mln. N B = batig N = nadelig	<p>De jaarrekening 2005 laat een positief resultaat zien van € 5,163 mln., waarvan bij de vaststelling per saldo € 4,437 mln. alsnog wordt bestemd. Het resultaat is voornamelijk het gevolg van een aantal (grote) incidentele voordelen. Na bestemming resulteert een batig saldo van € 726.000.</p> <p>Het batige saldo van € 1,3 mln. over 2006 verschilt weinig van de prognose in de 3° Bestuursrapportage, die op een voordeel van € 1,5 mln. uitkwam. Het verschil is de resultante van positieve en negatieve afwijkingen op een groot aantal posten. De belangrijkste financiële afwijkingen ten opzichte van de Bestuursrapportage 2006-3 betreffen:</p> <p><u>Budgettaire tegenvallers:</u> € 2,758 mln. administratieve opschoning € 1,045 mln. lagere opbrengst algemene uitkering € 0,900 mln. lagere opbrengsten dividend beleggingen</p> <p><u>Budgettaire meevallers:</u> € 1,100 mln. extra opbrengst verkoop WVG-hulpmiddelen € 0,626 mln. voordelig saldo bijstandsverlening € 0,586 mln. algemene onderwijs- en welzijnsposten € 3,502 mln. voordelige uitkomsten diverse domeinen</p> <p>De accountant heeft over 2005 en 2006 een goedkeurende verklaring afgegeven voor zowel de getrouwheid als voor de rechtmatigheid.</p>	Maximum 4
☐ Waardering	3 (2006: 1)	4

FINANCIËLE PROCES

• Volledigheid

☐ Formele juistheid	<p>Haarlem werkt met een programmabegroting bestaande uit een inleidend deel, de programma's, de verplichte paragrafen en een deel bijlagen, waarin opgenomen de financiële begroting. De gemeente hanteert elf programma's.</p> <p>De toezichthouder is van mening dat de bescheiden voldoende de wet en de voorschriften volgen en dat een en ander zich in de loop der tijd steeds verder zal verfijnen.</p> <p>Voor zover kan worden geconstateerd zijn de financiële besluiten genomen door de juiste personen c.q. instanties op grond van de daartoe opgestelde voorschriften. Op 8 juni 2007 is door de raad een nieuwe financiële beheersverordening vastgesteld (ex artikel 212 van de Gemeentewet).</p> <p>In de analyse 2006 is opgenomen dat volgens informatie vanuit het KREDO de gemeente in het kader van de zgn. IV3 nog geen goedkeurende verklaring heeft gehad van de accountant. De toezichthouder vroeg zich toen af of deze informatie correct was. een antwoord was toen niet voorhanden. <i>Stand van zaken (in het algemeen rondom IV3)</i></p> <p>Aanvullende informatie: <i>Ingaande 2008 zou de aanlevering van de IV3 gegevens correct moeten kunnen verlopen. Bij de rapportage over het eerste kwartaal 2008 zal naar verwachting ook de verklaring van de accountant kunnen worden bijgevoegd.</i></p>
☐ Rekenkamer(functie)	<p>In Haarlem is een Rekenkamercommissie actief. Deze commissie is erop gericht de raadsleden te ondersteunen in hun controlerende taak. De Haarlemse rekenkamercommissie onderscheidt drie soorten onderzoek: grote onderzoeken (uitvoerig onderzoek naar door de commissie gekozen onderwerpen), quick scans (kort onderzoek naar door de commissie gekozen onderwerpen) en het jaarlijkse onderzoek naar de jaarrekening van de gemeente. De commissie kan op verzoek van de raad of op eigen initiatief een onderzoek instellen. De commissie bestaat uit zeven personen: vijf raadsleden (waaronder de voorzitter) en twee externe leden. De leden worden door de raad benoemd.</p> <p>De rekenkamercommissie heeft onder meer onderzoeken uitgevoerd naar de uitvoering van de grote projecten, de situatie rondom het achterstallig onderhoud en het fenomeen burgerbrieven (klachtenafhandeling).</p>

• Inzicht

☐ Gemeenteraad	<p><i>In hoeverre is de gemeenteraad tevreden met het aangeleverde materiaal? Met andere woorden, kan de raad sturen op basis van de aangeleverde stukken.</i></p> <p>Bij de analyse 2006 is aangenomen dat de raad content is over de aangeleverde financiële stukken. De provincie heeft geen signalen om aan te nemen dat dit veranderd is.</p> <p>Aanvullende informatie: <i>Begint dit jaar met een delegatie uit de raad een traject gestart om de informatiewaarde van de begroting te verbeteren en beter af te stemmen op de behoeftes van de raadsleden.</i></p>
---------------------------------------	--

☐ Toezichthouder	De bescheiden die de gemeente presenteert, geven de toezichthouder in beginsel voldoende informatie om te kunnen komen tot een oordeel over de financiële positie en over het financieel proces van de gemeente. <i>Zoals de analyse laat zien zijn er echter altijd nog vraagpunten. Deze punten worden veelal tijdens het ambtelijk bezoek aan de gemeente bijgewerkt.</i>
---	---

• **Tijdigheid**

☐ Algemeen	<i>Om het budgetrecht van de raad naar behoren te laten werken, is het op zijn minst noodzakelijk dat de raad voldoende tijd krijgt voor het maken van afwegingen. Daarnaast moeten de besluiten vallen voor het verstrijken van de wettelijke data.</i>
☐ Begroting	Het voorstel met betrekking tot de aanbidding van de begroting aan de raad dateert van 26 september 2006. Gelet op de datum van vaststelling van de begroting (9-11-06) vindt de provincie dat de raad voldoende tijd heeft gehad om de benodigde afwegingen te maken. De toezending aan Gedeputeerde Staten heeft plaatsgevonden voor de wettelijk verplichte datum van 15 november.
☐ Jaarrekening	De jaarrekening 2005 is aan de raad aangeboden op 13 juni 2006. Vaststelling heeft plaatsgevonden op 12-7-2006. Aan de provincie gezonden is deze jaarrekening op 14-7-2006. Daarmee zat de gemeente nog net voor de wettelijk verplichte inzenddatum van 15 juli. Ook hier is de toezichthouder van mening dat de raad genoeg tijd heeft gehad om zich een mening te kunnen vormen over de aangeboden stukken c.g. resultaten.

STATUS	BEGROTING		JAARREKENING	
	2007	2006	2005	2004
vaststelling	09-11-06	11-11-05	12-7-06	15-6-05
verzending	14-11-06	16-11-05	14-7-06	23-6-05
inwoners	147.015 *	148.000	146.739	147.343
woonruimten	72.947 *	74.200	72.782	72.872

* = gegevens Fipuli